

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 774/2014
16.07.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужилаца Д.И. из Г. и З.М. из К., чији је заједнички пуномоћник И.Б., адвокат из С.П., против туженог ИГМ О. а.д. из С.П., чији је пуномоћник М.Ј., адвокат из С.П., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 963/12 од 18.11.2013. године, у седници одржаној 16.07.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 963/12 од 18.11.2013. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву, Судска јединица II Смедеревска Паланка П1 1437/10 од 18.10.2011. године, исправљеном решењем истог суда од 06.12.2011. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца Д.И. да се поништи као незаконито решење туженог бр. 0164 од 25.07.2003. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду – решење о пријему на рад бр. 1169 од 29.12.1986. године и да се обавезе тужени да га врати на радно место према његовој стручној спреми и радној способности. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца З.М. да се поништи као незаконито решење туженог бр. 0110 од 25.07.2003. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду – решење о пријему на рад бр. 803 од 12.04.1988. године и да се обавезе тужени да га врати на радно место према његовој стручној спреми и радној способности. Ставом трећим изреке обавезани су тужиоци да туженом солидарно накнаде трошкове поступка од 17.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 963/12 од 18.11.2013. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и

другом њене изреке и усвојен је тужбени захтев тужилаца, па су поништена као незаконита решења туженог бр. 0164 од 25.07.2003. године којим је тужиоцу Д.И. отказан уговор о раду – решење о пријему на рад бр. 1169 од 29.12.1986. године и бр. 0110 од 25.07.2003. године којим је тужиоцу З.М. отказан уговор о раду – решење о пријему на рад бр. 803 од 12.04.1988. године и обавезан је тужени да тужиоце врати на радно место и распореди их према њиховој стручној спреми и радној способности. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке и одбијен захтев туженог за накнаду трошкова поступка од 17.500,00 динара. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка од 1.315.125,00 динара.

Против правоснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији у смислу члана 399. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни битна повреда из тачке 12. наведеног члана, на коју се ревизијом указује, јер је побијана пресуда јасна, разумљива, непротивречна изведеним доказима и може се са сигурношћу испитати. Другостепени суд је оценио релевантне жалбене наводе и пред тим судом није почињена повреда поступка из члана 372. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу код туженог, тужилац Д.И. на пословима чувара, а тужилац З.М. на пословима виљушкарста друге групе. Управни одбор туженог је 18.07.2003. године усвојио Програм економско-организационих промена ради унапређења економије пословања. На основу овог акта тужени је донео Правилник о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места бр. 16 од 21.07.2003. године. Одредбом члана 9/1 измењеног Правилника, број извршилаца за радно место под шифром 2060 – виљушкарста друге групе смањен је са шест на три, а за радно место под шифром 5010 – чувар са четири на један, док је чланом 3. прописано да овај Правилник ступа на снагу одмах по објављивању. После тога, тужени је 25.07.2003. године донео Програм решавања вишка запослених са списком запослених који су вишак, њих 45, међу њима су и тужиоци. Спорним решењима од 25.07.2003. године тужени је отказао уговор о раду тужиоцима због престанка потребе за њиховим радом на основу члана 101. став 1. тачка 8. Закона о раду уз исплату отпремнине (умањене за кредитна задужења тужилаца) која је тужиоцима исплаћена 28.07.2003. године, када им је престао радни однос. У Правилнику о систематизацији туженог бр. 14 од 13.12.2002. године, утврђени су послови виљушкарста друге групе под шифром 2060 и послови чувар под шифром

5010, а број извршилаца није био утврђен већ је зависио од потреба процеса рада. У време доношења спорних решења на пословима чувара радила су четири извршиоца, а три су проглашена за вишак, а на пословима виљушкарите друге групе радило је шест извршилаца, а три су проглашена за вишак. Одлуком Уставног суда У 77/08 од 30.12.2008. године утврђено је да одредба члана 3. Правилника о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места бр. 16 од 21.07.2003. године, којом је прописано да Правилник ступа на снагу одмах по објављивању, није у сагласности са Уставом.

Полазећи од наведеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужилаца Д.И. и З.М., а другостепени суд је нашао да је тужбени захтев основан па га је усвојио и поништио спорна решења од 25.07.2003. године и обавезао туженог да тужиоце врати на рад. Врховни касациони суд налази да је правилно одлучивање другостепеног суда у конкретној правној ситуацији, јер је засновано на правилној примени материјалног права.

Према члану 101. став 1. тачка 8. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 71/01), послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла, а процедура проглашења вишка запослених уз доношење програма решавања вишка запослених прописана је у одредбама чланова 114-119. Закона о раду.

За правилну примену отказног разлога из члана 101. став 1. тачка 8. Закона о раду, потребно је да је услед технолошких, економских и организационих промена, престала потреба за обављањем одређеног посла, па се уговор о раду отказује због престанка потребе за обављањем посла који је запослени обављао у време отказа. У конкретном случају тужиоци су обављали послове чувара и виљушкарите друге групе на којима је радило више запослених, а тужени је промену (технолошка, економска или организациона) која је основ за престанак потребе за одређеним послом исказао кроз Правилник о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места од 21.07.2003. године, којим је смањен број извршилаца на овим радним местима, па је утврђено да су тужиоци међу запосленима који су вишак и спорним решењима од 25.07.2003. године отказан им је уговор о раду. Међутим, с обзиром да је Уставни суд одлуком од 30.12.2008. године утврдио да није сагласна са Уставом одредба члана 3. наведеног Правилника, којом је прописано да Правилник ступа на снагу одмах по објављивању, то је правилан закључак другостепеног суда да у време доношења спорних решења тај Правилник није био ступио на правну снагу, па се није могла применити ни његова одредба о смањењу броја извршилаца на пословима чувара и виљушкарите друге групе. Одлука Уставног суда је релевантна за разрешење овог спорног односа с обзиром је чланом 60. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“ бр. 109/07, 99/11, 18/13), прописано да се закони и други општи акти за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности са Уставом, опште прихваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним

уговорима или законом, не могу примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Уставног суда, ако до тог дана нису правоснажно решени.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда правилан је закључак другостепеног суда да противправно поступање туженог у поступку који је претходио проглашењу тужилаца за вишак запослених води оцени о незаконитости спорних решења од 25.07.2003. године.

Осим тога, другостепени суд је нашао да су спорна решења незаконита и из разлога што је тужени тужиоцима исплатио умањену отпремнину због њиховог кредитног задужења за регистрацију возила (Д.И.) и по основу стамбеног кредита (З.М.). Врховни касациони суд је нашао да је погрешна оцена другостепеног суда о значају ових околности (исплата умањене отпремнине) на законитост спорних решења. Наиме, исплата отпремнине је услов законитости отказа уговора о раду због престанка потребе за радом запосленог, међутим, када послодавац исплати отпремнину у новчаном износу за који сматра да припада запосленом, само околност да је погрешно утврђена висина отпремнине, није разлог за поништај решења о отказу уговора о раду, већ запослени може остварити право на припадајућу отпремнину, независно од тога да ли је решење о отказу уговора о раду законито и да ли је запослени уопште водио поступак за поништај тог решења. Иако у конкретном случају Врховни касациони суд прихвата оцену другостепеног суда да је тужени без правног основа умањио обрачунату отпремнину тужиоцима, то је ирелевантно за оцену законитости спорних решења.

Како је тужени у конкретном случају неправилно применио отказни разлог из члана 101. став 1. тачка 8. Закона о раду, правилно је другостепени суд усвојио тужбени захтев тужилаца и поништио као незаконита решења туженог о отказу уговора о раду. Будући да је отказ дат тужиоцима незаконит, правилно је другостепени суд на основу члана 108. став 1. Закона о раду обавезао туженог да тужиоце врати на рад.

На основу члана 405. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**